Provincie Noord-Brabant

Statenmededeling

Datum
19 november 2025
Documentnummer
6222672
Programma
Wonen, Werken en Leefomgeving

Onderwerp
Voortgang Powerport regio Moerdijk en inzet GS

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

1. Inzet GS tijdens Bestuurlijk Overleg Powerport regio Moerdijk 1 december as.
2. Voortgang van de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk

Aanleiding
In de Powerport regio Moerdijk (gemeenten Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg) komt een groot aantal opgaven van nationaal, bovenregionaal, en regionaal belang samen. De regio is een belangrijke schakel in het nationale energiesysteem, heeft een strategische positie in transportnetwerken en is een haven- en industriecluster van nationaal belang. Veel van de opgaven die op de regio afkomen zijn vastgesteld door het Rijk. De combinatie van deze opgaven heeft een grote ruimtelijke, economische en sociale impact op dit gebied. In het ontwerp Nota Ruimte heeft het Rijk deze regio geduid als één van de vijf energie intensieve industrieclusters in Nederland. Een haven- en industriecluster van nationaal belang waar groei onafwendbaar is vanwege de strategische autonomie, concurrerend willen blijven en duurzamer willen worden. Het is noodzakelijk om deze opgaven in samenhang met elkaar te beschouwen. Om dit proces te faciliteren is tijdens het BO Leefomgeving van juni 2023 de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk opgericht. Het vertrekpunt van het oprichten van deze Ontwerptafel is het door het rijk vastgestelde Programma Energie Hoofdstructuur(PEH). Het BO Leefomgeving is een jaarlijks terugkerend overleg tussen rijk en regio, waarin diverse bewindspersonen vanuit het rijk gezamenlijk met de regio afspraken maken over ruimtelijke projecten, investeringen in de fysieke leefomgeving en ontwikkelrichtingen van gebieden. Uitgangspunt van de samenwerking op de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk is dat al deze ruimtelijke opgaven op een integrale manier afgewogen dienen te worden. Dit om te voorkomen dat opgaven stukje bij beetje de leefbaarheid in de regio onder druk zetten. Er dient een goede balans te zijn tussen de ruimtevraag en de leefbaarheid en brede welvaart van het gebied.

Op 17 december 2024 bent u via een statenmededeling geïnformeerd (6049075) over de uitkomsten van het onderzoek naar de ruimtevraag, waarna u op 7 februari 2025 hierover een informerende themabijeenkomst heeft gehad. Op 4 april jl. heeft u een

werkbezoek gebracht aan de Powerport regio Moerdijk. Daar heeft u een rondrit gehad door de 3 gemeenten en gesproken met agrariërs, inwoners uit het dorp Moerdijk en het Havenbedrijf. Op 15 april 2025 bent u via een statenmededeling geïnformeerd (6113224) over de uitkomsten van de technische verdieping, waarbij onder meer is gekeken naar de exacte omvang van de benodigde extra ruimte en vooral ook waarom die per se in de Powerport Regio Moerdijk gevonden moet worden, waarom het niet elders in Nederland kan en wat er gebeurt als we geen extra ruimte bieden. Op 9 mei en 16 mei 2025 heeft u oordeelsvormend gesproken over de technische verdieping, waarin u heeft gereflecteerd op de uitkomsten hieruit. Deze oordeelsvormende themabijeenkomst vond plaats in aanloop naar het BO Leefomgeving besluit van 11 juni jl., waarin u ook aandachtspunten heeft meegegeven. Er is in het BO Leefomgeving van 11 juni 2025 door rijk en regio (bestaande uit de ministeries KGG, VRO en IenW, Provincie Noord-Brabant, de gemeenten Drimmelen, Geertruidenberg en Moerdijk en waterschap Brabantse Delta) geconstateerd, ondanks de maximale inzet op inbreiding en herstructurering, dat de ruimtevraag met een minimaal pakket van onafwendbare en zeer aannemelijke ontwikkelingen niet past binnen de bestaande ruimte. Er is hiertoe een indicatieve ruimtevraag van 700 hectare vastgesteld. Hierin zitten de energie(infra) projecten (installaties en tracés voor kabels en leidingen), de autonome groei en verduurzaming van de bestaande industrie en de watercompensatie. Er is tevens afgesproken tussen Rijk en regio om het nationaal strategisch profiel voor het haven en industriecluster te onderzoeken om te bepalen of hier, bijvoorbeeld voor circulaire economie, additioneel ruimte voor gezocht moet worden. De inzet van Gedeputeerde Staten is erop gericht om voor zowel de indicatieve 700 hectare als de eventuele additionele vraag maximaal te kijken naar zorgvuldig ruimtegebruik (bijvoorbeeld door inbreiding en herstructurering) en naar de economische meerwaarde voor Noord-Brabant.
Met dien verstande dat Rijk en regio op het BOL afgesproken hebben dat er alleen sprake kan zijn van een strategische uitbreiding als de brede welvaart en leefbaarheid gelijktijdig, geloofwaardig en structureel versterkt kan worden.
Over de uitkomsten van het BO Leefomgeving bent u op 12 juni jl. via een statenmededeling (6141615) geïnformeerd. Op 29 augustus 2025 heeft u een oordeelsvormende themabijeenkomst gehad over de uitkomsten van het BO Leefomgeving inclusief Powerport regio Moerdijk. In de afsprakenlijst van dit bestuurlijke overleg zijn ook de afspraken ten aanzien van de Moerdijkregeling vastgelegd. Over de afspraken voor wat betreft de herstelde indexatie van de Moerdijkregeling bent u geïnformeerd via een memo van de gedeputeerde (6151793). Dit is tevens uitvoering van de motie M71a-2025 die u heeft ingediend. Daarnaast bent u middels een memo van de gedeputeerde geïnformeerd over het besluit van de gemeente Moerdijk om het voorkeursrecht te vestigen in het kader van Powerport regio Moerdijk (6193842).

In het BO Powerport Moerdijk van 1 december aanstaande worden de zoekrichtingen bij Moerdijk besproken tussen rijk en regio. Dit zijn zoekrichtingen oost en zuidoost. Op 11 november jl. heeft het college van de gemeente Moerdijk haar voorgenomen besluit gedeeld met de gemeenteraad. Dit betreft een eigen voorstel op de gemeentelijke inzet richting het BO Powerport regio Moerdijk op 1 december a.s. Het raadsvoorstel van de gemeente Moerdijk is als bijlage bij deze statenmededeling gevoegd. Op 19 november a.s. zal de gemeenteraad van Moerdijk het voorstel behandelen. Op 1 december a.s. zal tijdens het BO Powerport regio Moerdijk door rijk en regio gesproken worden over de voorkeursrichting. De definitieve planologische inpassing, het ruimtelijk-juridisch instrumentarium en in te vullen randvoorwaarden dienen nog uitgewerkt te worden. Het BO Powerport regio Moerdijk heeft dezelfde status als het BO-Leefomgeving.

Belang Powerport regio Moerdijk voor provincie Noord-Brabant
De impact die de in het BO Leefomgeving van 11 juni jl. vastgestelde ruimtevraag heeft op de regio is groot. Dit is ook door rijk en regio in hetzelfde besluit onderkend. De benodigde uitbreiding zet de leefbaarheid en brede welvaart in de regio verder onder druk. Daarnaast brengt strategische uitbreiding een aanzienlijke milieu-impact met zich mee, terwijl deze impact in de regio al groot is.
De opgave en strategische uitbreiding vanuit Powerport regio Moerdijk is echter wel benodigd, ook vanuit provinciaal perspectief. We zien als provincie een stapeling van nationale opgaven in de energietransitie en verduurzaming van de industrie in deze regio samenkomen, wat door het rijk in de ontwerp nota Ruimte onlangs nogmaals is onderstreept. Deze nationale belangen komen deels overeen met provinciale belangen. De energie-infrastructuur is benodigd om hier een belangrijk energieknooppunt van Brabant te realiseren en de regio heeft een sleutelrol om de benodigde verduurzaming, met name van industrie, te realiseren. Dit is ook beschreven in de uitvoeringsagenda Energie 2024-2027. Daarnaast is er een nationale en provinciale behoefte aan uitbreiding van zeehaventerrein/ havengebonden bedrijvigheid, waarbij er momenteel een schaarste is aan water- en kadegebonden kavels en ruimte voor hoge milieucategorieën. Vanuit het Beleidskader economie 2030 biedt dit ook kansen, zoals voor aanvoer en afvoer van specifieke reststromen. Deze behoefte is ook passend in onze provinciale prognoses, de zeehavenraming en het Beleidskader Wonen en Werken en de Uitvoeringsagenda Wonen en Werken 2024-2027 en is in lijn met de door u aangenomen motie M160-2025 Strategische watergebonden werklocaties. Daarnaast is het belangrijk om te verkennen hoe de bestaande (milieu) ruimte beter benut wordt voor de functies die passen bij het nog vast te stellen nationaal strategisch profiel. Dit sluit aan op het provinciale beleidskader Leefomgeving.

Vanuit landbouw bezien is het een gebied met goede landbouwgronden. Dit zijn de betere landbouwgronden van Noord-Brabant.
Er ligt ook een aanzienlijke compensatieopgave voor wat betreft natuur, waar wij ook een provinciaal belang in hebben dat zowel in het beleidskader Natuur als in onze Omgevingsverordening is beschreven. Vanuit beleidskader Milieu is er ook een provinciaal belang. In dit beleidskader is ook ons formele rol ten aanzien van milieuaspecten beschreven. Tenslotte is ook de impact op het watersysteem groot.

Bevoegdheid
GS zijn bevoegd de voorgestelde inzet ter reflectie voor te leggen in een oordeelsvormende themabijeenkomst met PS.

Rollen en belangen
In de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk heeft de provincie een rol en belang in uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en goede integrale afweging op het gebied van onder meer energie, (circulaire) economie, ecologie en brede welvaart. De provincie bekijkt hoe de opgave in de Powerport regio Moerdijk kan bijdragen aan het behalen van de provinciale ambities op deze gebieden. Met aantekening dat deze rol mogelijk in de toekomst kan veranderen als er andere besluiten worden gevraagd. Tevens heeft de provincie een belang als aandeelhouder van het Haven- en industrieterrein Moerdijk.

De uitkomsten van het BO Powerport regio Moerdijk op 1 december a.s. heeft een BO Leefomgeving-status.

Op 28 november a.s. zal deze inzet besproken worden met Provinciale Staten tijdens een oordeelsvormende themabijeenkomst. Aan Provinciale Staten zal gevraagd worden te reflecteren op deze voorgestelde inzet en welke voorwaarden zij mee willen geven richting het bestuurlijk overleg van 1 december a.s.

Kernboodschap

1. Inzet GS tijdens Bestuurlijk Overleg Powerport regio Moerdijk 1 december a.s.
   GS informeren u over de inzet van de provincie tijdens het Bestuurlijk Overleg Powerport regio Moerdijk op 1 december a.s.

   De provincie herkent de grote nationale opgave die voorligt in de Powerport regio Moerdijk en accepteert dat deze nationale opgave als uitgangspunt wordt genomen. Deze opgaven komen deels overeen met provinciale belangen. Het vraagt veel van de betreffende gemeenten, in het bijzonder de gemeente Moerdijk. Maar er ligt ook een opgave voor rondom de ontwikkelingen van het Amergebied in Geertruidenberg en de kabels en leidingen die door de gemeente Drimmelen lopen.

   De provincie Noord-Brabant begrijpt dat de gemeente Moerdijk haar inwoners zo vroeg mogelijk duidelijkheid wil geven over de ontwikkelingen rond Powerport regio Moerdijk. De zorgen en emoties in het gebied zijn invoelbaar en de provincie heeft begrip voor de inwoners, ondernemers en agrariërs die al lange tijd in onzekerheid leven. De provincie is van mening dat beide zoekrichtingen verder uitgewerkt moeten worden, voordat hier definitieve besluitvorming op plaats kan vinden. De provincie heeft respect voor de besluitvorming van het college van de gemeente Moerdijk om hiermee duidelijkheid te verschaffen aan de bewoners. Het raadsvoorstel met hierin het richtinggevende standpunt is in de bijlage bij deze statenmededeling bijgevoegd. Dit voorstel wordt op 19 november a.s. besproken tijdens de raadsvergadering van de gemeente Moerdijk. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat financiële compensatie voor inwoners geloofwaardig en voldoende ingevuld wordt door primair het rijk, gelet op de grote nationale opgaven die hier spelen. Aanvullend op de voorwaarden die de gemeente Moerdijk stelt, hebben GS een aantal belangrijke randvoorwaarden:
   - de inpassing van nationale belangen in het gebied moeten niet alleen ruimtelijk en maatschappelijk verantwoord zijn, maar zich ook vertalen in aantoonbare (economische) meerwaarde voor zowel de regio als heel Brabant. Dit moet passend zijn bij het economisch ecosysteem van heel Brabant.
   - Voor de provincie blijft het uitgangspunt dat ontwikkelingen niet enkel door Noord-Brabant moeten lopen, maar ook vóór Brabant moeten zijn
   - Alle gevraagde aftakkingen van de Delta Rhine Corridor (DRC) zijn hierbij van belang ten behoeve van onze hele Brabantse economie.
   - Met betrekking tot circulaire economie is het van belang om duidelijk in beeld te hebben voor welk specifiek type circulaire economie plaats geboden wordt.
   - Tenslotte dient er voldoende aandacht te zijn voor natuur- en watercompensatie.

De provincie hecht groot belang aan een zorgvuldig proces waarin de belangen van de lokale gemeenschap, de leefomgeving en de brede regionale en nationale opgaven zorgvuldig worden afgewogen. Er dient dan ook in het vervolg van dit proces blijvende aandacht te zijn voor de impact die de ontwikkelingen hebben op de inwoners van de regio, met daarbij specifiek aandacht voor daar waar de opgaven landen.

Belangrijk om hierbij op te merken is dat we aan de voorkant van het proces staan. Het gaat om een gebiedsontwikkeling tot 2050. Voor de komende jaren moet een flexibel proces worden ingericht waarin we stapsgewijs kunnen inspelen op de ontwikkelingen. Daarbij staat voorop dat we altijd blijven kijken naar mogelijkheden in de bestaande bebouwing of leegstaande panden, voordat nieuwe gronden worden aangewend. Het zal gaan om een gefaseerde uitvoering van diverse projecten. Tussentijdse ijkmomenten vormen daarom een logische stap om, afhankelijk van de omstandigheden van dat moment, goede besluiten te kunnen nemen.

Op 1 december a.s. zal er gesproken worden over een voorkeur op de ontwikkelrichting. Vervolgens wordt gezamenlijk gewerkt aan de verdere uitwerking van de randvoorwaarden en de nog te doorlopen ruimtelijk-juridische stappen die moeten leiden tot definitieve besluitvorming onder het instrumentarium van de Omgevingswet. Een belangrijke voorwaarde hierbij is ook dat de ontwikkelrichting financieel haalbaar is en een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) doorlopen is.

De Powerport opgave betreft de hele regio, met verschillende aandachtsgebieden. Het is van belang passende aandacht te hebben voor de specifieke gebieden die dat betreft. De provincie moet samen optrekken met de gemeente Geertruidenberg en het rijk voor de gebiedsuitwerking in het Amergebied. Daarnaast verdient de doorsnijding van de gemeente Drimmelen met kabels en leidingen aandacht, rekening houdend met het agrarische belang en zo min mogelijk overlast voor grondeigenaren.

2. <u>Voortgang Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk</u>
Op 29 augustus jl. is, tijdens de oordeelsvormende themabijeenkomst BO Leefomgeving inclusief Powerport regio Moerdijk, aan u toegezegd u per kwartaal te informeren over de voortgang van de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk.
We informeren u over de voortgang van de Ontwerptafel sinds eind augustus 2025. Vanaf eind augustus tot begin november heeft een gerichte en zorgvuldige participatie plaatsgevonden in vier participatielijnen, waarbij gevraagd is naar randvoorwaarden en condities voor strategische uitbreiding. De aanpak voor participatie is vastgesteld in de stuurgroep Powerport regio Moerdijk. Er is geparticipeerd met een delegatie van de industrie, bewoners van de kernen Zevenbergen, Zevenbergschen Hoek, Moerdijk, Klundert en het buitengebied van de gemeente Moerdijk. Ook met de agrarische sector is geparticipeerd in een aparte participatielijn. In en rondom het Amerterrein in Geertruidenberg is met inwoners, RWE en TenneT geparticipeerd. In alle vier de participatielijnen zijn

meerdere gesprekken gevoerd om de randvoorwaarden en condities op te halen. In de gemeente Drimmelen dient ook aandacht te zijn voor de opgave die er is met betrekking tot de kabels en leidingen die door de gemeente en over agrarisch gebied lopen.
Aan de voorkant is zorgvuldig aangegeven wat de twee zoekrichtingen voor de gemeente Moerdijk uit het BO Leefomgeving-besluit betreffen. De condities en randvoorwaarden die bij iedere stakeholder zijn opgehaald, zijn gericht op drie thema's:

1. Technische haalbaarheid: wat is de ruimtelijke impact, is het maakbaar (ook milieukundig) en levert het een werkend systeem op?
2. Menselijke maat: welke zorgen en kansen zijn er voor bewoners, agrariërs en bedrijfsleven (het ecosysteem van bewoners, boeren en bedrijven)?
3. Proces: welke afspraken moeten er voor het vervolg gemaakt worden? Dat kunnen afspraken zijn over samenwerking en informatie maar ook over garanties en financiële zaken.

Tijdens de behandeling van de perspectiefnota in juni 2025 heeft u de motie 'Aanstellen agrarisch accountmanager' (Motie M104-2025) aangenomen. GS informeren u over de voortgang van deze motie. Het aanstellen van de agrarisch accountmanager is besproken in de stuurgroep Powerport regio Moerdijk. De aanwezigheid van een agrarisch accountmanager met kennis van zaken is belangrijk voor het proces rondom de gesprekken over randvoorwaarden en condities in de Powerport regio Moerdijk, zodat de agrarische sector haar kennis kan inbrengen en constructief kan meedenken over de ontwikkelingen in de Powerport regio Moerdijk. De ZLTO heeft de agrarisch accountmanager aangesteld en deze is gefaciliteerd door de Ontwerptafel. Deze agrarisch accountmanager is betrokken geweest in de gesprekken over randvoorwaarden en condities van de huidige fase van de Ontwerptafel.

De participatieverslagen zijn met u gedeeld via een Memo gedeputeerde en bijgevoegd aan het verzoek aan de Agendavergadering van 17 november jl. Onlangs heeft de industrietafel Moerdijk een aanvullende brief gestuurd met daarin input naar aanleiding van het participatieproces. Deze zenden we aan u toe middels toevoeging aan de bijlage bij deze statenmededeling. Parallel aan het participatieproces heeft de onafhankelijk procesregisseur het gezamenlijke bestuurlijke narratief onderzocht richting het BO Powerport regio Moerdijk op 1 december 2025.

Zoals in het BO Leefomgeving van juni jl. besloten, zal in het BO Powerport regio Moerdijk bespreking van de ontwikkelrichting nabij het Haven- en Industrieterrein Moerdijk op de agenda staan. Daarnaast zal in het BO Powerport regio Moerdijk van 1 december 2025 ook een plan van aanpak dienen te worden vastgesteld voor een gezamenlijk programma, gericht op toekomstbestendige ontwikkeling van Powerport Regio Moerdijk.

Consequenties

1. *Met het BO Powerport regio Moerdijk op 1 december a.s. worden de kaders geschapen voor de volgende fase van de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk.*

Europese en internationale zaken
Niet van toepassing.

Communicatie
In aanloop naar de vergadering van de Provinciale Staten die staat gepland op 28 november a.s., wordt onder meer de Statenmededeling van Gedeputeerde Staten actief gecommuniceerd naar de verschillende stakeholders vanuit de vier participatielijnen in de Powerport regio Moerdijk. Dit zal in samenwerking gebeuren met de gemeenten die ook zijn aangesloten bij de Communicatiewerkgroep Powerport regio Moerdijk.

De communicatie naar de verschillende stakeholders over de uitkomsten van het BO Powerport regio Moerdijk op 1 december a.s., vindt plaats in gezamenlijkheid en in afstemming met alle partijen die vertegenwoordigd zijn in de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk. Vanuit dit perspectief zal ook naar PS worden gecommuniceerd.

Vervolgens zal op 10 december a.s. een informatiebijeenkomst georganiseerd worden over de uitkomsten van dit BO Powerport regio Moerdijk op het gemeentehuis van Moerdijk in Zevenbergen.

Vervolg
Op 1 december 2025 zal tijdens het Bestuurlijk Overleg Powerport regio Moerdijk gesproken worden met de betrokken ministers en bestuurders uit de regio over onder meer de ontwikkelrichting voor de gemeente Moerdijk en de daarbij behorende randvoorwaarden en de gebiedsuitwerking in het Amergebied. In een volgende fase zal er in het kader van een gebiedsplan nadere uitwerking in de vorm van ruimtelijk-juridisch instrumentarium plaats moeten vinden, waarbij ook milieutechnisch onderzoek plaats zal vinden.

Gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemene Bestuur van het Waterschap zullen over de uitkomsten van het BO Powerport regio Moerdijk worden geïnformeerd.

Bijlagen
Raadsvoorstel gemeente Moerdijk
Bijlagen bij raadsvoorstel Moerdijk
Ingezonden brief industrietafel participatie
Juridisch memo bevoegdheden

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter, de secretaris,

Datum
19 november 2025
Documentnummer
6222672

mr. I.R. Adema drs. G.H.E. Derks MPA